

RECORD DE XAVIER FÀBREGAS*

Per l'extensió que, segons se'm demana, han de tenir aquestes ratlles, és clar que no podré referir-me a l'obra i a la personalitat de Xavier Fàbregas amb l'amplitud que es mereixen. Però no vull restar en silenci; vull unir la meua veu a la dels qui li reten aquest homenatge just, encara que només sigui amb unes paraules de testimoniatge personal, immediat i càlid.

De vegades, el record dels amics s'associa en la nostra ment amb un espai determinat, com si entre aquest espai i la persona de què es tracta s'hagués produït una osmosi o una identificació molt intensa. A Xavier Fàbregas, no cal dir-ho, sempre el recordo a la Biblioteca de l'Institut del Teatre, al vell Palau Güell. No sols perquè era el seu lloc de treball, sinó, senzillament, perquè *era el seu lloc*. Allí el vaig conèixer el 1970. Hermann Bonnín acabava de fer-se càrrec de la direcció de l'Institut i va tenir el bon criteri d'incorporar al seu equip en Fàbregas i altres homes qualificats del nou teatre català. En Fàbregas ja tenia aleshores publicacions molt valuoses, especialment el seu llibre *Teatre català d'agitació política* (1969). La biblioteca, esplèndida, que els hereus de l'industrial Artur Sedó havien venut poc abans a la Diputació, tot just s'acabava d'instal·lar a l'edifici de Gaudí.

Com dic, ens vam conèixer allí. De seguida em vaig adonar que era un investigador nat. Sabia de memòria els fons de la biblioteca, i havia pensat els buits que calia anar omplint els anys següents. Quan vaig preparar la meua edició de *Quien mal hace, bien no espere* i el número monogràfic d'*Estudis Escènics* dedicat a Galdós, vaig tenir ocasió d'estar-hi freqüentment en contacte; aleshores vaig saber que, a més de crític i investigador de gran mèrit, era també un home bo i amable. De la seva amabilitat, n'havia de tenir des d'aleshores proves ben bones. Recordo l'exemplar d'*El arte escénico en España*, de José Yxart, que m'aconseguí en un llibreter de vell, l'article generós que escrigué referent al meu llibre sobre Buero Vallejo i tantes coses més...

Minucios i infatigable, a partir de 1970 va anar lliurant a impremta estudis nous i importants: *Àngel Guimerà, les dimensions d'un mite* (1971), *Aproximació a la història del teatre català modern* (1972), *Introducció al llenguatge teatral* (1973), *El teatre o la vida* (1976), *Història del teatre català* (1978), etc. No hem

* Traduït del castellà per B. Olivella

d'oblidar tampoc les nombroses obres dramàtiques que va saber rescatar de l'oblit. Aquestes aportacions i altres el converteixen en el gran historiador del teatre català modern, i constitueixen, per descomptat, una guia insubstituïble per al qui vulgui endinsar-se en les galeries secretes d'aquest teatre. Com a crític, a més, Fàbregas ens ha llegat un model d'honestedat i rigor, qualitats que són molt d'agrair en qualsevol època, però sobretot en la nostra.

RICARDO DOMÉNECH